

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת אפרת רייטן מרום

4000/25/פ

הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – חובת מינוי ממלא מקום ראש הממשלה)

- תיקון סעיף 5
1. בחוק-יסוד: הממשלה¹, בסעיף 5, במקום סעיף קטן (ד) יבוא:
- "(ד) ראש הממשלה ימנה באישור הכנסת, ביום כינון הממשלה, ממלא מקום מבין השרים."
- הוראת מעבר
2. התקבל חוק-יסוד זה לאחר כינון הממשלה, ימנה ראש הממשלה ממלא מקום מבין השרים, בתוך 14 ימים מיום פרסומו.

דברי הסבר

חוק-יסוד: הממשלה קובע כי ראש הממשלה רשאי, אך לא חייב, למנות לעצמו ממלא מקום. כך נוצר מצב שאם חלילה ראש ממשלה אינו כשיר לכהן, המדינה עלולה להיקלע למצוקה שלטונית. אירועים שונים שבהם ראשי ממשלה ישראלים הלכו לעולמם במהלך כהונתם, או שנבצר מהם להמשיך לכהן ולו לזמן קצר, מעלים את הצורך במינויו של ממלא מקום קבוע לראש הממשלה.

בהצעת חוק זו מוצע לחייב מינוי של ממלא מקום לראש הממשלה, שייבחר על ידי ראש הממשלה, וזאת באישור מליאת הכנסת. ממלא המקום יהיה שר, ויהיו לו כלל הסמכויות של ראש הממשלה במקרה של אי כשירות לכהן. מינוי של ממלא מקום קבוע לראש הממשלה יבטיח את יציבות הממשלה בכלל המקרים, יבטיח את המשכיות השירות הציבורי וימנע מצב שבו המדינה נותרת ללא ראש ממשלה מתפקד.

לפיכך מוצע לקבוע בחוק-יסוד: הממשלה, כי ראש הממשלה ימנה ממלא מקום עבורו, באישור מליאת הכנסת. בנוסף מוצעת הוראת מעבר הקובעת שאם יתקבל החוק לאחר כינון הממשלה, ראש הממשלה יחוייב למנות ממלא מקום בתוך 14 יום מיום פרסום החוק ברשומות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בחשוון התשפ"ד (16.10.2023)

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 158.